

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (budapesti napló: vélemény nemzeti színházunk ügyében, játékszini, előadások 's a' t.; kisdedovó intézet; Földváry Gábor nyilatkozata a' játékszini országos választmány nyilatkozatira; nyílt levél czáfolatúl Kassáról; zemplény- és torontál megyei hírek; különféle) Ipar - 's tőzsérügy) Amerika. Spanyolország (vallási engedély; 's a' t.) Anglia (O'Connell ismé izgat; a' whígek új ellenségei; nézegium. Oroszország. —

Magyarország és Erdély.

Budapesti napló: Lapjaink már hivatalosan közlék az országos választmány csődjelentését nemzeti színházunk igazgatóságára, 's a' tárgy közérdekűsége kívánja, hogy a' fő igazgató számára szabott alapszabályok rövid kivonatát is közöljük, mellyből a' távolabb lakó folyamodni akarók is láthassák, mihez fognak. E' pontok lényegesbeik ezek. 1) az igazgató mellé tollvivő és gazda is adatik, az utóbbi, ha lehet, színészek közül, mindkettőt csak a' biztosság bocsáthatja el; a' cselédek elbocsátása azonban az igazgatót illeti, ki az újak fölfogadásáról a' biztosságot értesíteni tartozik. 2) színészeket és színésznőket az igazgató fogad, de havi-díjakat a' biztosság határozza meg, 's elbocsátatásuk is csak a' biztosságtól függ. Minden színész v. színésznő egyenlő szerkezetű szerződést irand alá, 's kivétel nélkül a' színházi törvények alatt fog állani; 3) az igazgató semmi tárgyat nem vásárolhat; 4) a' játékrend megvizsgálása 's megítélése a' biztosságot illeti; 5) a' színészekre és színésznőkre szabandó törvények teljesítése fölött az igazgató fog örködni; 6) a' játékrendet az igazgató egy hónapra készíti el; 7) olly darab iránt, mellynek előadása 200 pgó frtnál többbe kerül, előleg a' biztosságnál tartozik jelentést tenni; 8) a' játékszini, törvények megszegése esetén a' színészek v. színésznők fölött az igazgatóság 's illetőleg biztosság ítélt; 9) a' biztosság teljes hatalommal bír, 's tetteiről annak idején az országos küldöttségnek számol. Az országos választmány tagjai olly jeles férfiakból áll, hogy mindent tartózkodás nélkül véljük elmondhatni észrevételeket e' pontokra nézve, annál is inkább, mivel több oldalú vitatások által minden jó ügy csak nyerhet, 's ezenkül minden vitatás új eszméket ébreszthet más elmékben, miglen végre önként kiséül a' legjobb irány, melly felé haladni szükséges. Sokan magával a' csóddal sem bírnak megbarátkozni, mivel olly jeles tulajdonú férfiak, minők nemzeti színház kormányzatára kívántatnak, bajosan fognak ez uton igazgatókúl jelentkezni; ez azonban már megtörtént, 's így csupán a' föltételekről legyen szabad nézetinket kifejezni, mert e' föltételeket még módosíthatni. Nemzeti játékszini igazgatója, véleményünk szerint, szerencsés sikerrel csak olly férfi lehet, ki a) színészet körül elméleti alapos ismeretekkel bír; b) ki nemesak vidéki színházakat ismér vagy szemléletből, vagy legalább külföldi lapok szorgalmas olvasásából, hanem főleg mindenkor szorgalmas és figyelmes látogatója volt a' magyar színháznak Budapesten, 's valamint színészek egyediségét, úgy parányi közönségünk izlését 's kívánatit is tökéletesen ismeri; c) ki a' drámai literaturát, külföldit és hazait, tökéletesen ismeri, 's ezen ismereteit már tetteleg bizonyítja be; d) kinek neve a' hazában jó hangzatu, ép ítélete pedig, játékszint érdeklő ügyekben, a' közönség előtt némi nyomadékosággal bír. Hogy illyes férfiak nem nagy számmal léteznek hazánkban, azt bővebb mutogatás nélkül is mindenki hiendi, valamint azt is, hogy illy férfi a' főnebbi föltételek alatt alig fogja nemzeti színházunk igazgatását magára vállolni, mert midőn minden színésznő és színész, sőt szolga is, tudja, hogy sorsa, természetesen előre megállapítandó törvények szerint, nem az igazgatótól függ, hanem a' biztosságtól, akkor az igazgató tekintete pusztá rendezővé süllyed alá, mi az intézetre nézve káros következményü leend, mivel utat nyithat egyedek pártolására a' biztosság egyik vagy másik tagja által az igazgató rovására, mi aztán olly meghasonlásokat vonhatand maga után, minők nemzeti színészetünk ügyét eddig már eléggé fájdalmasan sujták. De az igazgató e' pontok szerint nem is fogadhat színészeket, mert a' fizetést a' biztosság határozza meg, a' felfogadást pedig minden esetre leginkább csak a' fizetés föltétezi. Változhatlan játékrendet még olly jól rendezett színháznál sem készíthetni egy egész hónapra, mellynél minden szerepre 2—3 egyedet alkalmazhatni, annál kevesebbé tehát nálunk, hol egyetlen színész vagy színésznőnek megbetegülte 's elutazása több színművet több hétre gátol előadatni, 's vannak példáink, hogy egy héti játékrendet is alig képes föntartani változtatás nélkül a' rendezőség, nem is említvén a' rendkívüli körülményeket, minők p. o. idegen művészek érkezése, olly multságok, mik a' közönséget más helyekre vonják, v. összeütközések a' német színjátékrenddel, 's a' t. mellyek gyakran rögtön változtatást szükségesítnek a' játékrendben. Az pedig talán végkép lealjasítná az igazgatót, hogy még a' játékrendet is, mintegy helybenhagyásul, a' biztosság elibe kelljen terjesztnie, holott külföldi udvari színházaknál is a' rendezőség 's néhány színészből álló biztosság szokta készíteni a' játékrendet, mit aztán az igazgató csak megvizsgál 's nyomos okok nélkül abban változtatást nem teszen. Illy nyomasztó körülmények közt az igazgatót legfőlebb csak első rendezőnek nevezhetni, erre pedig olly férfi, kire szerencsés sikerrel lehetne nemzeti színházunkat bizni, bajosan számandja elmagát. Csekély belátásunk szerint tehát legtanácsosabb lenne szoros kötelező rendszabályokat készíteni az igazgató számára, 's őt szigorú felelősség alá helyezni, 's ellenőrségül és pénzkezelésre biztosságot nevezni ki; az igazgatót azonban följogosítani, hogy színészeket és színésznőket fogadhasson 's bocsáthasson is el, minden föllevítél nélkül a' színészek résziről, 's hogy játékrendet tetszése szerint készíthessen; szóval, hogy a' belkormányzásban csak neki legyen eldöntő szava; mindenkor magától értődvén, hogy havonként, vagy évenegyenként, szigorú feleletre vonhassa őt a' biztosság. Nemz. színházunkat csak

olly igazgató emelheti azon polczra, hol azt minden valódi honfi minélelőbb látni ohajtja. — Lágyult lucskos időnk miatt a' közlekedést Dunánk jegén nem minden veszély nélkül eszközölhetni, főleg miután itt e' tekintetben mindent csak a' jó természetre szokás hagyni, és úgy szólván semmi készületek nem tételnek a' közönség bátorságára 's kényelmére. E' hanyagsághoz még az is járult e' napokban, hogy holmi dologtalan ifjonczok lödőzésben gyakorlák magokat a' jegen; 's csak a' jó szerencsének köszönhetni, hogy a' szerzte röpedező kemény töltés ember életébe nem került. Az illető hatóságok mindenütt nem lehetvén személyesen jelen, bizonyosan méltánnal fogadandják nyílványos lapjaink illy megjegyzését. — Néhány nap előtt egy 10 éves gyermek sok pályinkaívás következtiben meghalt; szülőji büntetésre méltók, mert illő felvigyázás mellett e' szomorú esemény alig fogott volna megtörténhetni. — Nemzeti színpadunkon f. hó 9ikén „Messinai hölgy“ szomoruj. 5 felv. adaték Schillertől Szevey fordítása szerint, az előadást általánosan sikerültnek mondhatni; 10ikén „Dús paraszt“ bohózat; Lipcey Klára az ifjuságot igen feszesen játszotta; e' fiatal színésznő, ha tanulni kedve van, biztosan reménylheti a' közönség tetszése megnyerhetését, de eddig minden előadását természet-elleni feszeség és sértő egyhangúság jellemz; 11ikén „Ikrek“ vigj. 4 felv., Schneider után ford. N. I., 12ikén Lendvayné jutalmára először bérszűnettel „Az idegenő“, színj. 5 felv., Weissenthurn Franul Janka után ford. Kiss Iván a' magyar tudós társaság költségén; a' darab tetszett, ámbár az ismért Iffland-Kotzebue-féle iskola majd minden hibáit viseli magán, azon egy különbséggel, hogy mégis legalább két élethű természetes jellem találkozik benne. Az egész 5 felvonás tartalma csak abból áll, hogy egy gróf egy ismértellen nőt szeret, ki egy vargánál tartózkodik; a' grófnő-anya illy szerelemhez természetesen nem adhatja megegyezését, azért tehát az író utóljára száműzött lengyel grófnőre változtatja át az idegenlyányt, 's a' házasság in optima forma véghez megy! Az előadás jó volt, a' darabot több helyen emberiség mellett buzgó kifejezések melegítik, 's így a' szép számú közönség eléggülten hagyá el a' színházat. Lendvayné koszorúval 's érdemlett zajos tapsokkal 's többszöri kihivatással tisztelteték meg; 13ikén „Fekete aszszony“, bohózat 3 felv., e' darabot leginkább Szentpéteri (Csörgő tanácsszolga) és Szerdahelyi jeles játéka szokta érdekesíteni, most az előbbinek betegsége 's utóbbinak műutazása miatt Hubenay és Egressy Béni voltak kénytelenek e' szerepeket elvállalni; 14ikén „Az idegenő“ színj. 5 felv., Weissenthurn F. J. után ford. Kiss Iván. — Szigligeti „Ál-Endre“ című új eredeti dramája rövid idő mulva színpadra jutand. Általában az új igazgatóság mindent elkövetni késznek nyilatkozik, hogy minél több eredeti színmű juthasson színpadunkra; Fancsy Lajos rendező pedig folyvást lehetőségig érdekes játékrendet buzog szerkeszteni, mikép azt az e' hónapi 14 előadásból is láthatni. N. I. —

A' kisdedovó intézeteket Magyarországnban terjesztő Egyesület alapszabályai 8ik pontja szerint f. e. télutó (február) 14ik 's a' szükséghez képest folytatva 21én délelőtti 10 órakor a' n. casinóban közgyűlést tartand, mellyre a' r. tagok 's ügybarátok szives megjelenése tisztelettel kéretik. Pest télhó 14én 1841. Kacsokovics Lajos s. k. egyes. tit.

(Nemzeti színház-igazgatás iránti nyilatkozás.) Olvasván azokat, miket az utóbbi országgyűlésnek a' magy. színház tárgyában alkotott 44ik t. czikkje által kinevezett országos választmány, mult karácsonhava 20ikán tartott választmányi üléséből, hirlapokban tudat a' közönséggel, kötelesnek érzem magam a' részvényes társaság és színházi volt igazgató választmány részéről, minden gyanúsítás és félreérthetés távoztatása tekintetéből, némelly felvilágosító észrevételeket tenni. Igaz, hogy a' tisztelt országos választmányának alváltmányja által, annak előadása mellett, hogy nem levén még azon helyzetben, miszerint a' színházat *Nemzethez illő díszszel és fényvel* most megnyithassa, annak husvétig leendő igazgatására felszólítottánk, és mi négyen, um. alulirton kívül, gr. Ráday Gedeon, Ilkey Sándor, és Nyáry Pál egyedül azon tekintetből, ne talán a' színház bezárassék, az igazgatásnak husvétig leendő vitelére magunkat az itt látható feltételek alatt ajánlottuk: 1.) hogy a' színház minden hozzátartozóval együtt mult 1840ki dec. 16kán az ország részére átvétessék. 2.) Készíttessék el az átveendő iránt mind t. Pest vgyével, mind a' részvényes társasággal a' szerződés; a' mi az ország által e' végre ajánlott 50ezer pengő ftból telik, mindegyiknek fizetessék ki, a' fenmaradandó summának pedig kamatja is járjon. 3.) Mivel a' színészekkel kötendő szerződések ideje itt van 's errenézve a' tisztelt választmány bizonyosan igazgatót már most nevez, ezen igazgató a' husvétig elvállalandó igazgatásba magát ne avassa. 4.) a' nemzeti színház, akármelly mutatványokra nézve is husvétig ne legyen a' német színháznak alá rendelve. 5.) Ha a' színházi ruhatár 's egyebeknek a' husvétigori reinventálaskor valami hiba leend, azt azokkal, kiknek az közvetlen felvigyázásuk 's gondviselésük alatt van, 's ezért is fizetnek, megtérítetjük. 6.) számadásokat az illető pénztárnokkal elkészíttetjük. 7.) A' színház fentartására annyí pénzt adjon a' tisztelt választmány, mennyi a' legnagyobb gazdálkodás mellett elég lesz. Ezt pedig azért, mivel bizonyos summát meghatározni nem lehetne, mellyből ha valami fenmaradna, úgy is visszaadnók, ha pedig elég nem lenne, mármost magunkéből pótolni nem tar-

toznánk. S) Mivel az igazgatást 's felvigyázást husvétig a lehető legnagyobb gondossággal, csupán felszólításra, és minden jutalom nélkül tennők, nemesak a történetből hanem még a cselekedet vizsgálatosságából eredhető karért sem állhatunk jól 's nem is állunk. — Ezek tehát azon feltételek, mellyeket előadtunk, 's mellyek nagyobb részében megis egyeztet a t. alválasztmány; csak az utólsót nem akarja elfogadni, sőt a jótállást követelte: mi pedig, mivel úgy vagyunk meggyőződve, hogy a megszólításra, jutalom nélkül ajánlott, felvigyázásban (és így igenis unilaterális szerződésben) a lehető legnagyobb szorgalom 's gondosság mulasztásából húzható legkisebb hibát (culpa levissima) sem lehetne beszámítani, magunkat kötelezni nem akartuk. Mert, miért is tartoztunk volna mi többel, mint akár az előttünk volt, akár az utánunk következett igazgatás? mellynek igazgatása alatt ha megégett volna, vagy megégne most a színház, bizonyosan neki be nem számíthatnánk 's a kárt meg nem fizetnénk: mi pedig négyen, a tűzveszélynek annyival inkább lehető esetében, mivel már kétszer is majd megégett a színház, 160 ezer forintnak, vagy talán még többnek is, fizetésére kötelezzük magunkat? — Ez tehát azon súlyos föltétel, mellyet a tisztelt választmány érint, — igaz is, hogy igen súlyos, de csak ránk nézve lehetett volna az, ha t. i. mi azt elvállaltuk volna. Hogy pedig valami kedvezések adtak volna, erről szó sem lehetett; mert mi csak a felszólítás után 's jutalom nélkül ajánlván az igazgatás elvállalását, kedvezést el sem fogadhattunk. Az pedig, hogy a színház fentartására bizonyos summát adott volna a tisztelt választmány, gondolom, épen nem kedvezés; mert a színházat fentartani már a törvények publicitójá óta ugy is kötelessége lett volna. — Végre, hogy a tisztelt országos választmány a nemzeti színház-igazgatást úgy kívánja egyedül tekinteni, mint az eddiginek folytatását, jóllehet nem hiszem, hogy ennek a részvényes társaságra legkevésb következése is lehessen, mégis kénytelen vagyok ez iránt is az ország minden részeiben lakó részvényesek értesítése tekintetéből, azt megjegyezni: hogy miután a színház annak rende 's módja szerint, minden hozzá tartozóval együtt, az országos küldöttségnek már átadott, resignáltatott: annak fentartására kívántató pénzt az országos küldöttség adja, ő nevezett igazgató választmányt; igazgató is választatott; ez a f. eszt. Boldogasszony hava 15. napján a színházat egész világitással megnyitotta; a szini ezüdlakón a „nemzeti színház“ szokottnál nagyobb betűkkel nyomva volt; új szerződések is tétettek; következésképp, midőn mind a háznak 's egyéb hozzá tartozónak tulajdonosa; mind az igazgató választmány, 's igazgatóság 's egyebek is változtak, mikép lehessen mégis ezek munkálkodását, „egyetlen az eddigi folytatásnak tekinteni“ nem tudom. A részvényesek részéről legalább kijelentetik, hogy azt olyannak nem tekinthetik; mert azt a „nemzethez illő díszszel, és fényvel leendő husvétutáni megnyitás sem következetheti, annyival kevésbbé, hogy a volt igazgatás is, mint tudva van, kétszer nyitotta meg ezen színházat; hála Istennek, hogy egyszer sem zárta be! Költ Pesten Boldogasszony hava 4ikén 1841. Földváry Gábor.

⊙ Torontal megyéből jan. 9kén: A torontali tisztí nyugintézet mult évi oct. 20kán tartá 3dik nagyülését, mellyben előadtván, hogy az intézet pénztára a megyei uradalmak 's magányosak nagylelkű adakozásából olly kedvező állapotban legyen, miszerint két elagott volt tisztviselőt nyugdíjjal megajándékozhat, a társaság az együttlevő szavazatok olvasásához fogott, 's mivel a megkívántató részvényesi szavazatok a nyugalmazásra teljes számmal, 's még azonfelül is tapasztaltattak lenni, magát alakítottanak nyilatkozatván, a folyamodók közzül, kik számosabban valának ugyan, de az alapszabályok szerint csak olyan volt megyei tisztviselő, vagy ezek özvegyei 's árvái igényelhetnek nyugdíjt, kik szolgálati idejük alatt fizetésöknek pcentes levonásával az intézet tőpénzének neveléséhez járultanak, következő urak nyugalmaztattak: Torontal megyének veteránja Sztankovics Sándor volt főszolgabíró, ki a megyét 36 év hosszú során keresztül lélekisméretes buzgósággal, 's valódi becsületességgel szolgálván, tisztársainak szives hajlandóságát teljes mértékben megérdemelte, 's ki hivataláról, mellyben megöszült, már annakelőtte lemondott, volt az első, kinek a nyugalmazó társaság élte fogytaig évenként huzandó 300 pengő ftot, 's így a legnagyobb mennyiséget egyhangú felkiáltással megadni határozta, holott az alapszabályok mind a nyugalmazási képességet, mind a nyugpénz mennyiségét titkos szavazással rendelik megállapítani; azonban a szavazás itt fölöslegnek találtatott, mert egy volt a szándék, és köz az akarat az érdem jutalmazásában. Második a különféle megyei hivatalokat szinte pontos igyekezettel 's hűséggel folytatott dezseri Cicatriceis József a megye volt fizetéses bírása vala, kinek a társaság hasonlóan a fenebb érintett, legnagyobb járulékot titkosan szavazta meg. Áldás a nagylelkű alapítókra, kik a megyei birtoktalan tisztviselőket ingatag jövedőjét imigy biztosítják! báresak minden vármegyei birtokosak hasonló jótéteményre lelkesülnének! legalább nem lennének kénytelenek a közszolgálatban megrokkant, 's fáradt tagjaikat öregségükben pihentetni vágyó vagyontalan tisztviselőket a fejök felett pálcát törő tisztujtásoktól remegni, 's néha még táplálaturól is aggódni! — Közelebb mult nov. 23kán tartatott soronkívüli közgyűlésben beadák a járásbeliek a törvények értelmében készített ujonczozási öszszeírást, mellynek következtiben némelly elvek megállapítása után a sorshuzás mind az öt járásban külön választmány által dec. 14kén elkezdetni rendeltetett, mellyek akkor munkálkodásukhoz is fogtak, de eleinte nem legnagyobb sikerrel, mert volt eset, például Bánlakon, hol a kitűzött napon egy lélek sem jelent meg, 's a küldöttség tovább menni kénytelenített, másutt hasonlóan sokan elvonták magukat, 's ezeknek már csak azért is katonákká kellvén lenni, kérdés: hogyan kerestetnek elő a rendelt időre? jó szántukból meg nem jelennek, utóljára is fogatás lesz a vége. Mit a megye ezek iránt határozand, annak idejében közlendjük. Továbbá érintett közgyűlésben a kisgyűléseknek állandó határnap rendeltetett, t. i. minden hónap első hétfője, 's ha erre ünnep esnék, utána-való nap, ennek következtében a közgyűléseknek is állandó időhatár in-

ditványoztatott, melly azonban a többség által, mivel sok körülménynek tekintetbe vétele szükséges, el nem fogadtaték, hanem a tisztí küldöttségnek aziránt véleményes jelentés-tétel hagyatott meg. — Torontal, melly a nemes 's vidám társalkodást kecses és mivelt szépei körében mindig teljes mértékben élvezte, a gyönyört e most beálló farsangra is fentartá magának. Nagy-Beeskereken a táncvígalmak ezidén először fognak a nemzeti casinotársaságnak begéntuli épületében tartatni, a hely, a termék felosztása, 's elrendezése, azonkívül a bálrendező választmány, melly a társaság kebléből tánczra termett fiatal urakból áll, kényelmességről, esinrul, 's jó zenéről kezeskednek. Strauss és Lanner milly bálványai, sőt istenei vagytok ti a fiataloknak! bájzenétekre az ösvilág sarjadéka mozgásra kel, elmerülve a lejtés gyönyörében, 's valamint

Napraforgó nap felé néz hervadásaig,
Az ifjú hölgyére néz láb-szakadaig.

A vígalmak f. e. január 19kén kezdődnek, 's mindössze gyűlések alatt öt adatik, mellyekre a csinos, szép, és igen jó tánczos uracsok szivesen láttnak.

Bereitőn (Zemplény) dec. végén. Az aug. ujjászületés jelei hosszas tespedés senyveiből, nemesak az administratio ügyeiben kezdenek jelentkezni. Tisztviselő karunk koszorújában férfiakat látunk, kik a közjó és haladás független emberei, a RRekkel társkezet fogva, jövének fellegeiben az olly rég ohajított reform reményét hagyják feltüntetni. Figyelmes szemekkel szándékozva kísérni életkedetünk minden mozgalmat, egyelőre itt csak a kezdet eredményeiről. Orsz. híru azon inség, mit a felföld árvizei tájunk 's a Bodroglköz természetáldott édenén majd minden évenként elárasztanak. Tiz s z e r e s áradás tizszer tette tönkre az idén több mint ny o l c z v a n helység mindenét. Igaz, mozgottunk is, esengtünk is; a mozgás eredménye néhány ölnyi, csatornának keresztelt árok, 's az esengés a küldött vízmérnökök levének. Et voila tout. Végre fölnyilt szemünk. Láttuk, hogy itt nemesak tétetni, de tenni is kell, 's öszön a felsőbb tájak birtokosai egyesületet alakítunk birtokarányos részvényfizetés kötelezettségével. A szükséges oklevelek szerint majd közlendjük a valóban országos érdekű ügyet. Addig csak ezt: Alig vevé e hírt megyénk 's tette magáévá, 's ime Breczenheim hg indítványzatára az alsó tájak urai példánkat követve, a megkezdett vízszabályozás bevégezésül már hasonló társaságba álltak, rövid idő mulva munkálataikat meg is kezdendők. — Értésire esvén továbbá a me g y e n e k, némelly kath. pap ellenzései a vegyesházasságok ismert ügyeiben, a nov. 27. 8. 9d 's a roppant többség mellett is dec. 11d. és köv. halasztott, példátlan népességü gyűlésinkben, elhatározatott: az 1647: 4dik t. czikk szigorú végrehajtása minden, a vallási tárgyban rég működő (folytonos választmányának 's ennek utján a megyének bejelentendő áthágás (reményleni nem akart) esetében. 'S itt kötelesség a papság illedelmes és jogérvő viseletét is kiemelni. — Szönyegre került végre azon férfiak ügye, kik a mult évi tisztválasztás következtében, kereset alá vételve, a megye akkori ismét szellemében, a szavazás sőt beszed jogától (per se hasztalan) eltiltattak. Melly mint a józan észszel épen úgy, mint az emberjog és polgártörvény szellemével daczoló határozatot, a meg nem számítható többség eltörlesztette, önkény erőszakának nyilvánítván az ártatlannak található polgár végtételel előtti büntetését és milly büntetésül! — Innen láthatni, hogy félrelikve minden glebae adstrictus megyeszerelmi vakságot, e korszaktól kezdve szabad leendő végre, fölkiáltanom: Zemplény előre! K. G. —

(Nyilt-levél visszaigazításul.) Kassa dec. 30kán 1840. A Jelenkor 103dik számában egy nevet elpalástoló beregi tudósító a t. cz. olvasó közönségnek többek közt azon hírrrel is kedveskedik: melly szerint ns Bereg vgye közgyűlése csekély személyemről is megemlékezve, azt egy minden hitelesség nélkül ellenem koholt rágalmi szövevény következtében nyilvános megvetéssel bélyegezte volna meg. Valóban legsúlyosabb megvetésüket érdemleném meg ns Bereg vgye RReinek, ha föltehennék: miszerint egy díszes megyei közönség olly alkalommal, midőn a drága időt komolyabb és a haza javát érdeklő dolgokrul tanácskozássokra fordítani eltökélte, egy kétes 's ismérletlen forrásból buggyant hírlapi tudósításon kapva, 's annak hitelt adva, csekély személyemet nyilvános megvetésével ostorozta volna; mert pusztá ráfogást mérő próba gyanánt venni, és valakit minden bizonyítás nélkül amúgy nyakra före elmarasztalni, egy ns megye méltóságával egybe nem férő fonakság lenne. Nem egyéb pedig gyalázatos ráfogásnál azon legelül is a Sürgönyben, 's abból a Nemzeti ujságban közölt 's engem tárgyazó cikkkel, mellyben állittatik: hogy én a kassai kir. akademia teremében az iskolai bevezetés alkalmával mondott beszédben „nemzeti nyelvünk felett nem a legkedvezőbbben nyilatkoztam, és azt még igen miveletlennek állítottam legyen“; — hogy a mondott alkalommal illyesmi eszem ágában sem volt, szabad legyen bizonyosságul fölhinom azon számos és válogatott hallgatóságot, melly azon kérdéses beszédemet hallotta 's mellynek tagja az engem legelül is a Sürgönyben marezangló ismérletlen tudósító bizonyára nem volt; szabad legyen továbbá hivatkoznom akademiánk főigazgatója m. Richter Aloiz urra, ki bizonyára országserü magas hazafiságánál fogva legszigorúbb felelősségre vont volna, ha az ellenem támasztott vád alaposságának csak legkisebb árnyéka is fenforog vala; — szabad legyen végül fölhinom ns Abauj megyénk RReit is, kik bizonyára drága nemzeti nyelvünknek ns Bereg megye Rendeinél nem kevésbbé féltékeny örjei levén, 's közelebről is érdekelvén őket a dolog, hazafini rosulásukat csakugyan nem vesztegeltették volna, ha magamat arra méltóvá teendettem. Mind ezek nyomán egyebet józanul föl nem tehetek, mint hogy a 19dik század műveltségének és gyöngéd kimélő rendszerének avatlan apostola lehetett az, ki a Jelenkor 103dik számában olly irtalmatlan gyöngédséggel sujtotta rám azon megvetés villámát, melly egyedül csak emberszerető keblében fakadva, 's annak szenvedélytől lakott kamráit túl sem cikázva — csak azért bujt egy ns megye bitortlott palástja alá, mert önmaga előtt letörpülve hatalmasb álarcz

nélkül magát zuzási eredménnyel egyelőre nem kecsgethetné *) de vizsgálatásul legyen mondva: hogy villáma legkevésbet sem ártott, 's hogymegvilágosításért egy könyörülő fohászt bocsátandok az Egek urához. Rauberstrauch János a' kassai kir. akad. honi törvény nyilvános tanítója.

KÜLÖNFÉLE: Száva folyamnak, a' kereskedésre nézve annyira fontos, összekapcsolatása iránt az ádriai tengerrel, mit Kulpa folyam gyakori elapadása gyakran rendkívül gátolgat, társaság alakult, mely ez okbul, mint már említők, Sziszeket és Károlyvárost vasutal kapcsolandja össze. E' társaság múlt évi szeptemberben Pizzini paduai mérnököt bizta meg az előleges mérésekre, ki 2 hónap alatt, minden időjárás akadály daczára, e' dolgotatit bevégezé, minek következtében a' tervrajzokat már legf. helybenhagyás alá terjeszté a' társaság. Az egész vonal 46,500 ölnyi hosszú, 's Károlyvárostul kezdve, Kulpa folyam mentiben, Dubovác, Gadinja, Paszka, Brezovicza, Ausperg, Odra, Busevecz 's Lekenik felé Sziszekig terjed a' Száva jobb partjára támaszkodva. Reménylhetni, hogy e' vasutvonal 1842ben egészen elkészül, mi párosulva a' száva-szabályozással, nagy hasznu leend hazai kereskedésünk minden ágaira. — Lossoncz vidékin Kubinyi Ferencz példás buvárkodásu hazánkfiának sikerült föld alól 54 lábnyi hosszú 's 4 lábnyi vastag kővé vált fatörzsököt kiásatni. Ugyanő talált a' Tiszában egy iszonyu nagyságu ökörvagy belényfejet; melynek szarvesúcsai egymástól 3' 2 lábnyira terjednek, továbbá óriási nagyságu elefántcsontokat, egy egész Rhinoceros-főt fogakkal együtt. Hasonló csontokat Ipolyság vidékin is leltek. —

(Ipar- 's tözsérügy): Az ujévi pesti vásárra több külföldi gyapju-tözsér jelenvén meg, a' nyári és kétnyiretű téli gyapju mázsáját a' katonasági posztó-kiállítók 2—3 pengő forinttal drágábban vették, mint leopoldi vásárkor kelt, a' nemesített, közönséges egynyiretű és zigara-fajcsak csökkent áron kapott vevőre. A' fűrtös magyar gyapju keresett cikk vala a' szür 's daróc—posztó-gyártókra nézve. Fagygyut, 20—24 pengő forinton számítva mázsáját, jócskán szállítottak Morvába. A' viasz nem igen szapora keletű volt 77—78 pengő for. Méz, birkabőr, reepezoalaj 's hamuzsir után sem igen kapkodtak. —

A m e r i k a.

Azon hír valósul, miszerint a' floridai indusokkal megszakadt a' békekudozás, 's a' háborút olly gyalázatosan fogják folytatni, mint kezdék. Az amerikaiak a' „vadak árulása és vérszomja“ miatt rikoltoznak, néhány amerikai lap azonban nyíltan kimondja, hogy a' jog és igazság az indusok részin áll, és azért ellenállásuk nem egyéb, mint a' fejérek nyomása elleni önvédelem, kik a' szegény indusokat hazájoktól és atyjaik sírjától akarják megfosztani. A' Cubából ezélt hozott szelindekek nem feleltek meg a' várakozásnak, azért jobb véreb-fajokat hozatnak, melyekkel télidején felkutadják az erdőket, 's jaj azon indusnak, ki az illy gyalázatos fejérek kezibe esik. — Az egyesült státusok népessége közel 18 millióra emelkedett. Ujyorkot 's Albanyt vasutal szándékoznak összekötni. —

Spanyolország.

(Vallási engedély.) Hiteles hírek szerint a' madridi ideigleni kormány a' polgári korlátokat megnyitni szándékozik, melyek eddig a' protestansokat 's egyéb nem-katholikusokat többenü élvezet jogaiából kizárák Spanyolországban. Illyen r e n d s z a b á l y üdvös leend e' különben olly g a z d a g segélyforrásu ország jólléte emelésére, 's böcsületére fog válni azok fölvilágosult szabadelműek szellemének, kiknek azt köszönni kell. A' Dueroni hajózást kétségkívül angol befolyás fogja békés uton elintézni, mit aztán kereskedési szerződés követend Spanyolország és Anglia közt, mely szinte segitendi a' spanyol pénzügy- emelkedést. —

A n g l i a.

(Nézetek Páris erősítéséről.) A' M. Herald, mely rövid idő előtt olly hatalmasul harczott a' keleti kérdésben a' francziák mellett, most illy gúnyosan nyilatkozik Páris megerősítéséről: „A' francziák falat határozta! Páris szent városá teendik a' gránit sebhetlen erénye által. Egész világgal daczolva a' „jeune France“ kizárólag mérnökökre akarja magát bizni. Ha egyszer már megvihatatlan kőfal keritendi Páris, mi marad akkor egyéb tennivaló az ostromló hadsergeknek, mint zokogva üldögelni előtte, 's megközelíthetlen szépsége miatt fogaikat csikorgatni? Az ausztriai és porosz katoná haját fogja tépni mérgében, míg Franciaország nemtője, mint fiatal majom bukfeneket hány 's arezát fintorgatja, és kőkalitkájából fittyet hány az egész világnak, átengedve magát tulbölcsülő suhanczi képzelgésinek, miknél minden verébféjü francia azt hiszi, hogy ő a' nemzetek tetőpontja, 's minden műveltségi kifejlésnek fenékig tiszta szerdése. Valóban igen nyomoru „grande nation“ az, melynek nemzeti méltósága 's nemzeti ereje csupán bástyákon alapszik! Véleményünk szerint azonban ezen egész terv csak iszonyu ámtás, óriási szappanbuborék, mely a' francia gyermekbűszkeségnek dicsőség 's nagyság kecsgetető reményivel hizelg. Már néhány parisi lap is azon haszontalan világesodához, a' khinai falhoz hasonlítja Páris jövőd körülbástyáztatását. Mi, legböcsületesb czéltől, sokkal olcsóbb erősítési rendszert szeretnénk a' francia kormánynak ajánlani, mely minden esetre ugyan olly hasznu fogna lenni; kö helyett ugyanis az egész szent Páris rakják körül jó vastagon jó féle sült pástétomokkal, mert ha már az ellenséges hadsereg Páris eléri 's minden szállítási közlekedéstől elzárja, akkor a' városban kuttogó katonákra nézve az mindegy, akár kö-, akár pástétom-fállal vannak elzárva. Minden esetben csak a' gyomor kerülne itt rútt hinárba, mert a' vitéz 's lovagi nemzet éhségnek lenne meghódolni kénytelen, ha daczolni bírna is álgugyömbökkel. Nem emlékszik már a' történetíró Thiers, hogy Zegerősb városok is kaput kényszerültek nyitni a' polgárság éhezése miatt. Nem tud olly esetet, mely-

ben számárfejet is arannyal fizettek meg? De igaz, ha Thiers az ostromlándó parisiak közt számos tanítványal bír, akkor számárfejekben hiány sokáig nem fog mutatkozni. Ha a' francziáknak az európai nemzetek ellenében növekedő erőre van szükségök, ugy azt valóban nem kőben 's mészben fogják föltalálni. Hagyjanak föl azon botor eszméjökkel, mely szerint majd egymilliónyi lakosságot falak közzé akarnak szorítani, 's vessék szemüket inkább más nemesb 's maradandóbb tárgyra, vagyis építsenek magoknak józan nemzeti jellemet!

(O'Connell ismét izgat. A' whigek uj ellenségei. Elegy.) London, dec. 30ikán „O'Connell ismét megkezdé az izgatást; de némi hangváltoztatással, mert most a' repeal“ szó nem olly igen nagy lelkesüléssel zeng ajkain. Beszédeiből azt következtethetni, miszerint az angol javítókkal egyesülni szándékozik, 's még egy próbát teend, hogy vajjon nem lehetne e' az angol parlamenttől legalább kiterjedtebb választási jogokat nyerni. Ha Stanley ellenkező indítványa törvénynyé leend, akkor aztán legnagyobb heveséggel nyitandja meg az elválasztást O'Connell, 's többé föl sem fog azzal hagyni. — Január vége felé nyílik meg a' parlament, még pedig olly fontos körülmények közt, minők a' whigek kormányfoglalása óta még nem mutatkoztak; a' külföldi politika ugyanis jelenleg olly fontos szerepet játszik, mely előtt minden más belföldi kérdés háttérbe kénytelen vonulni. Eddig a' toryk és whigek közt tetemes közelítés történt már 's most a' francia szövetség megszűnte után, a' legnagyobb botránykö is elhárult, 's a' whigek csak ugy maradhatnak meg kormányon, ha t. i. a' torykkal még szorosabban egyesülnek, 's magoknak az által tulnyomó többséget szereznek, mert a' függetlenebb whigek a' radicalokhoz kezdenek közelíteni. Bowring is elpártolt már a' whigektől, és politikai nézeteit ezekben öszpontosítja: Szyriát kormányzani a' porta nem bírja; Ausztria, Anglia és Russzia tehát kényszerítve leend e' terhet átvállalni, míg ezt majd a' két első megunja 's egészen a' moszka kormányra bizza. Ezenkül általánosan hiszik, hogy Franciaország 's Russzia egyetértve Anglia minden befolyását meg fogják szüntetni Ázsiában, mit Ausztria és Poroszország nyugottan hagyandnak megtörténni, mihelyt Franciaország a' szárazföldi politikába nem avatkozik. E' bajt a' ministerségnek tulajdonítják sokan a' whigek közzül, 's azért külföldi politikára nézve hatalmas ellenzést képezendnek a' parlamentben, mely ellen csak a' torykkal szoros kapcsolatba-bocsátkozás által fogja magát a' kormány ótalmazhatni. — Napier hajóvezért bátorsága miatt nagyra böcsülik az arabok, és Napoleonnal hasonlítgatják özsze; szerintök Napiert semmi fegyver nem sértheti, 's minden csata után, mi nt beszélik, kigombolja kabátját; ebből számos golyó hull földre, mik ugyan érinték őt a' harcban, de meg nem sértheték. Erejét olly nagyak hiszi az arab néphit, hogy 2—3 ellenséget is egymás után kardjára képes fűzni, 's minden nehézség nélkül tova nyargalni velök. — A' francziák Marokko elleni készüléteit nem igen szivesen nézik Angliában, mert általánosan hiszik, hogy Algir sorsára akarják azon termékeny szép tartományt juttatni, melyből dúskárpótlást fognának nyerni algiri káraikért. —

Franciaország.

(Thiers jelentésvő Paris megerősítése ügyében. Harczkészület Tanger ellen.) A' ministerség semmi armányt nem hagyott használatlanul, hogy Thiers kineveztetését jelentésvőül Paris megerősítése ügyében gátolja; de kívánt siker nélkül, mert Thiers csakugyan megválasztatott. — Guizot hivatalos jegyzéket kapott az orosz kormánytól a' parisi moszka követ által, milly barátságos közelítés már 10 év óta nem történt e' két kormány közt. Guizot igen kevély e' kitüntetésre. — Marseillei hírek szerint a' francia kormány csakugyan véresen szándékozik megboszolni azon rakonezátlanságot, mit a' tangeri lakosság az ottani francia ügyviselő ellen elkövetett. Előleg 6 sorhajót szándékozik Marokko partvidékire küldeni, hogy megmutathassa, miszerint a' francia nemzet képviselőit nem szabad büntetlenül sértegetni. —

(A' fegyverzést lassankint szüntetni kezdik. Elegy.) Parisi újabb hírek szerint a' touloni hajógyár-parancsnok rendelést kapott 300 gyármunkás elbocsátására, mely rendszabály igen szembeötlött, mivel azt tanúsítja, hogy a' kormány a' rendkívüli harczkészületeket fölfüggeszteni szándékozik, miglen Anglia folyvást szaporítja hajóhadát a' földközi tengeren. Néhány sorhajó lefegyverzetést is rebesgetik, melyek javítási ürügy alatt Franciaország északi réveibe fognak küldetni. A' partvidéki erősítéseket is több helyen megszüntették. Algirba 6 ezer katonát szállítat a' kormány, az ottan küzdők felváltására; szállítatásukra 6 sorhajó van megbizatva. Strassburgban ellenben most is növekedő buzgalommal dolgoztat harczkészületeken a' kormány, mi némi kis mértékben aggasztja a' béke barátit. — Dec. 26ikán Belle-Poule fregát és Favorite korvette matrózit, kik Napoleon koporsóját Parisig kísérték, és Joinville hg vezérlete alatt a' katonaiskolából, hol eddig tanyáztak, a' tábornagy terembe mentek, hol Lajos Fülöp a' királyné, hgnők, Nemours és Aumale hgek, 's Duperré hajóvezér (tengerészminister) kíséretében fogadá el őket, 's főbbi közt ezeket mondá nekik: „Kedves bajtársim! Akarám, hogy Napoleon császár testét, melyet Franciaországnak visszaadni szerencsés valék, egészen a' főváros keblébe kísérjétek, 's most örömmel ragadom meg ez alkalmat azon vonzalom nyilvánítására, melyet a' tengerészet iránt érzek, melynek szivem igen drága zálogát adtam át, midőn fiatal sorába iktatám. Bár hova, bár mely tengeri vidékre szólítom is titeket kötelességek, mindenkor készen találándjátok őt hazánkért veszélyitekben osztakozni, 's veletek a' francia név böcsületét 's lobogónk dicsőségét föntartani. Most, kedves hajóvezér (Duperréhez fordulva), szólítsa Ön elő ezen derék tengerészek közzül azokat, kik a' böcsületrend keresztjét kapták, hogy örömem lehessen azt azoknak személyesen átnyujthatni.“ — Duperré négyet szólita elő közülök, kiknek a' király azonnal átadá a' böcsületrend lovagkeresztjét. — Hozzávetőleg mintegy 870 ezer ember látogató meg 8 nap alatt Napoleon koporsóját, 's hogy a' részvét iránta nem apad, hanem inkább nö-

*) A' beregi tudósító egyik jeles lelkü 's műveltségü thirája Beregnek, ki, mint említik több rendű hazai lapban olvasván a' mentegetés alatti esetet, azt, a' hazafiságot 's nemzetiséget kivéve, menten minden egyéb indulattól 's szenvedélytől tehetett közleményét—'s akkor, sem ezen sem a' hűnökbeni megrovást v. gyanúsítást nem érdemli. A' Sz.

vekszik, kivüláglik azon körülményből, miszerint dec. 16ikán 90, 24ikén pedig 120ezerre ment a látogatók száma. Jelenleg sz. Jeromos kápolnáját készítik föl a rokkantak sz. egyházában a császári koporsó elfogadására, hová azt ideiglen tétetni szándékozik a kormány. — A diplomatakar tagjai hosszasan tanácskoztak már azon beszéd szerkesztése fölött, melyet Aponyi gr. újví üdvözlétül Lajos Fülöp előtt mondani fog. Guizot mindent elkövet, hogy legalább egy két szóval dicsérőleg említsék meg kormányát az idegen követek. — Lamennaist az eskütszék egy évi börtönre ítélte a személyes tulajdoni jog elleni irtópirata miatt. E szigorú ítéletet leginkább Mauguin hanyag védelmezésének tulajdonítják. — A keleti kérdésre nézve, mint mondják, Guizot csak új szerződést kíván a nagy hatalmak részről, habár semmi kedvezményt nem nyerend is általa Franciaország.

Törökország.

(Szeri Pervasz gözös esete a Marmora-tengeren dec. 2kán 1840) Egy szemtanu, Konstantinápolyból dec. 4rül köv. ír Szeri Pervasz partra vetetéséről: „A szélvész dec. 2ra viradatkor új időszakot szokott csinálni a levantei tengeren. Boldog, ki azon napon barátságos fődél alatt távol van a felbőszült elemek hatalmától! Ez évi november örökös tavasz volt a Bosporus mellett lakóknak. Sok már bánta, hogy téli szállására költözött. Azonban az okosabbak, mert Konstantinápolyban is akad meg okos ember, annyival bizodalmatlanabbak lettek az időhöz s annyival inkább gondoskodtak téliruháru-
 l és szobafűtőrül. Vigyázatok mondanak, ennyi sok jót nem ad isten ingyen a fekete tenger mellett, azt meg kell fizetnetek. A török husvét (nov. 29) volt a fordulópont. A rekkenő meleg után este hideg szél fútt a Balkánról; éjszaka és három egymásután következett nap a szél szüntelen zúgott, az eső szakadt; a hőmérő süllyedt. Nov. 29kén még kisütött a nap, de aztán ismét elborult, és akkor kezdett esni először hó. A sötét czipruserdők, a zöld szőlőlugasok és a Bospor melletti ligetek különös ellentétben álltak a csipős hideg széllel, és a fejtakaróval, mely alá a konstantinápolyi őszi nyár mosolygását elrejtette. Még volt elég ideje a hajónak kiköthetésre, a hó éjjel és uappal nagy pelyhekben szakadt, s déli szél futt. Ekkor híre érkezik, hogy az egyiptusi sereg fölzendült Jeruzalemben, hogy a felkeltek nagyon boldogulnak, s Ibrahim basa sehogy sem áll. Egy gözös 550 török katonával, dec. 11én az arany szarv-öbölben vitorlakészen állt. Dél tájban a szél hirtelen éjszaka felé fordul, és a fagy és hófergeteg daczára a szkutari basa parancsot adott, mit minden okos ellenezett — a szyr part felé indulásra. Először e szállításra a sokkal erősebb osztrák „Crescent“ volt szánva; mivel azonban ez a rendelt időre nem érkezett el, a kormány egy más nagy, szinte jól épített hajót bérlett ki, t. i. a Szeri Perwaszt. A Szeri Perwasz igen meg volt terhelve, a török katonák a födélén voltak, és akadályozták a hajós legényeket dolgaikban. A kapitány elcinte, félvén a veszélytül, ki sem akart indulni, egy török őrnagy támogatta is a kapitány ellenetésit, de a basa semmire sem hajtott, hanem indulást parancsolt. A hajón volt Philippovich osztrák alezredes, Széchenyi Andor gr. osztrák kap., továbbá Steindl az osztrák követség-tül, Taubenheim b., Bopp dr. s Frisch festő és Hochländer. Alkonyatkor indultunk ki, a fergeg miatt kétszerre sötétebb és borzasztóbb lett az éj. Mihelyt a Marmora-tengerbe értünk, a zivatar elkapta a hajót. A kapitány tanácskozásra legott összehitta a tiszteket. Az erőmü haszonvehetetlenségét csakhamar észrevettük, mivel a kerék egy perc alatt alig fordult huszszor, és a hajó a helyett hogy egyenesen haladna, mind inkább oldalvást ment. Először szél alá az európai oldal felé ügyekezünk, de nem boldogulván végre Mundania öbölbe jutottunk az ázsiai oldalon. Ez éj retteneteségit sohasem fogom elfelejteni. Emberi ész s erő többé nem segíthetett, és a Szeri Perwasz a nagy sötétben tova ragadtatván a hideg szél tül, játéka lett a felháborodott elemeknek. A szél tül habtul csapdozott hajó oldalra oly irtóztatón ropogott, hogy végre a legbátrabb hajósok is kétkedtek megmaradásán, s minden hullámcsapáskor szétbomlásátul rettegetek. Legkeservesebb volt a hajófedelen összebútt török katonaság állapotja. Egy nehéz horgonyláncot a vihar keresztül csapott a hajón, és öt törököt vízbe sodrott. A teremben minden széttöredezett, s csak nagy bajjal tartózkodhattunk meg a szűk ágyon. Viradatkor oly csapást kapott hajónk, hogy szétszakadását hittük. Az első része megfeneklett, a másikat föl fölemelte, meg lelecsapta a hullám ereje. Mindnyájan felugrándoztunk fekhelyeinkből, és kérdéseinkre az lön a felelet: hajótörést szenvedtünk. E szó rettenetőségét nevelte még az is, hogy lámpánk mind széttöredezett, s a sötétben semmitsem láttunk. Miután többszöri elesés után felöltöztem, a hajó fedelére siettem, és nem kis vigasztalásomra láttam, hogy csak 60—80 lépésnyire vagyunk a száraz föltül. De mint jutunk oda is, e gondolat támadt fejemben, megbírja e a hajó addig a hullám csapdozását, míg 600 embert megszabadítunk. Először 5 török ugrott csolnakba, és szerencsésen partot ért, de más mentéséről nem gondoskodott. Egy bátor szívü hajós legény Giovanni Stepeich kötelet kötvén derekára part-ra uszott, s a kötelet kifeszítvén egy szálkötél-híd által közlekedésbejöttünk a szárazzal. Ezen kö t é l - h i d h o z nem nagyon tolakodtak, mert ámbár 30 lábnyi magasságban függött a víz színe fölött, még is fölvert rá a víz. Philippovich alezr. Széchenyi gr. Taubenheim b. és még néhány a kö t é l - h i d o n menekült meg, de a többi nem bizott egészen hozzá, és a hullám még közelebb mozdítván a hajót a parthoz, árbozfából s vitorlarudból csináltak egy más hidat, s azon szabadultak meg. Már életünk meg volt mentve, de még nem volt vége minden bajnak. Átázottan, a fergetegben, és két lábnyi hóban két óraig kelle gyalogolnunk, míg végre nagy tikkadtan Armadlü faluba értünk, hol egy vityillóban kiszáritkozánk. Még nincs tudva, mennyi áldozatja lett ama rettenő éjnek. Nawa orosz gözös ugyanakkor elsüllyedt, s a rajta voltak közzül csak 19 ember szabadithatá meg életét. —

Konstantinápoly, dec. 10. Szyriából panasz érkezett a portához a török katonák rossz viselete miatt, kik Szyriát egészen ellenség földjének tekintik.

Ezt annyival inkább rosálja a porta, mivel mindent elkövetett, hogy katonái semmiben sem lássanak szüköt, és mind inkább meggyőződik arról, hogy a hadseregbe szoros fenytiket s rendtartást kell létesíteni. — Azon hírt, miszerint a porta a szövetségek hozzájárultával a keleti dolgok ügyében lépést tett volna Franciaország közbenjárulása iránt, alaptalan, és a porta kijelenté, miszerint semmit sem tett a szövetségek tudta nélkül, s az egész dolog csupán annyibul áll, hogy meghitta Franciaországot a londoni szerződés elfogadásához, és legmélyebb fájdalomt nyilvánítja azon, hogy a keleti dolgok elintézésiben egy maga tér el Franciaország egész Európátul. — Pontois nagyon sértve érzi magát a Napier-féle békekötés el nem fogadása által; szerinte soha sem jutott volna eszébe a portának, hogy más izgatása nélkül egy angol felhatalmazott által kötött békét erőltessenek nyilvánítson; azt csak Posonyi I. szólására tehette. — Az osztrák és angol befolyás naponkint növekszik a portánál, a francia pedig fogyton fogy. — A várt ministeri változás azért nem történt meg, mivel minden az egyiptusi dologgal van most elfoglalva, ha ez el lesz végezve, a két párt sikra száll egymás ellen, és alkalmasint a haladóé leszen a diadal. — Hir szerint Ibrahim b. megörült, s ezt tanúsítja az is, hogy olly tábornokokhoz küld parancsot, kik elesetek; ha mondják, hogy már azok nem élnek, azt feleli: semmi kifogás; engedni kell a parancsoknak.

Dánia.

A jütlandi RR. a sajtószabadságot is követelik magoknak, s 24 szóval 2 ellen a könyvvizsgálás és korlátozó rendszabályok megszüntetését kívánják. — A schleswigi RR. a kormánytul indítványozott pályinkaadó, mint szinte a lottojáték és fejadóerti pótlékadó ellen egyhangulag nyilatkoztanak. — Kopenhága városa mind szabadelmü követet választott, s reménylhető hogy mindenütt követésre talál a főváros dicséretre méltó példája. —

Németország.

Münchenben Börne Lajos összes munkáit lefoglalták s azt a miniszter-ség is helyesli s valósítja. — Berlinben azon fenhéjazó jelentés, miszerint egyik rajnai lap a rajnai dal szerzőjét a „legünnepeyesebben elismért éneklőnek“ mondja, rosallást talál, mivel már eléggé megunták a rajnai dal körüli tulságoskodást. Mi nevet adunk akkor Shakspearenek, Göthének, Schillernek, ha egy két versecskéből álló dal szerzőjét, mikor a dal hatását csak az időjárásnak, és nem a költői tartalmasságának tulajdoníthatjuk, olly czímmel tiszteljük meg, mely csak az irodalmi világ legkitünőbb fiait illeti. Hogy a berlini nép így nyilatkozik, ez méltán csudálkozásra indít bennünket, mert a német, van helye nincs helye, beszédét vagy kezdeni, vagy végezni azzal szokta: *nincs a világon derekabbnépa németnél*, mit először tán még be is kellene bizonyítani. A berlini nép ezen nyilatkozata hihetőleg elkedvetleníti nálunk azon „érdemes egy valakit“ ki a rajnai dalt zenére alkalmazta, s Becker köpönyegébe kapaszkodott, hogy az Olympra felhatolhasson, hova saját ereje által nem juthat, mivel neve nincs a halhatatlanság könyvében följegyezve. —

Belgium.

A beverlooi táborbul dec. 24rül írják, miszerint tegnap reggeli 10 órakor a posteli erdőben, mellynek fát egy francia társaság nagy áron megvette, a tűz kiütött, s még most délben is ég. Rettenő volt látni, mikép a lángözön három mföldnél nagyobb tért borított el, és a 40—50 lábnyi magas tűzoszlopok talán 15 mföldnyire is láthatók valának. —

Oroszország.

Varsó, dec. 19. A katonai intézkedésekrül darab idő óta semmit sem hallhatni, mivel Lengyelországban elég őrség van ugyan, de a szokottnál még sinesen több, s a helytartó hg még folyvást Pétervárbant tartózkodik. Az údonan épített erősségeket már bevégezték, a régieket pedig megnagyobbították, ugyhogy Zamosk, Bresc, Lomsa, Demlin, Modlin és a varsói fellegvár által Russzia rettenő állásba verte magát Lengyelországban. — Az itteni szász piaczon azon lengyelek árnyékainak állított diszoszlop, kik Russzia mellett harcuzolva hullottanak el, már kész, s nem sokára lelepleztetik. Az emléket négy vas orszlán őrzi. Russziában ugy teremnek az öntött-vas emlékek, mint a gombák, s épen azért nehezen fognak örökké tartani; eljö egy hódító a másik után s elhordatja a győzdelmi emlékeket, a Krakus-idejebeli régi lengyel mogillák (földhányások, dombok) pedig örök időkig állnak. — A czár névnapjakor több katonai előleptetés történt. — Az orosz trónörökös mátkája dec. 17kén tért az őhitre, s azt Miklós czár nagy örömmel tudatja a moszkákkal. — Russzia hadi ereje a cserkesz határon 3 tezer gyalog és 4600 lovaskatonából áll, ide nem számítván az őrvonal, s a csernomori kozákokat; van ott 36 mezei, és 24 háromfontos hegyi álgyuja; Kaukaz-körüli serge meg számos, e mellett Russzia akármely pillanatban roppant erőt fejthet ki Ázsiában.

(Hivatalos jelentés az Ararat körüli földrengésről.) Pétervár, dec. 22. A belminiszterség köv. jelentést tön közre az Ararat-körüli földrengésről. Jul. 2kán naplementkor Armeniában nagy földrengés volt s egy perczig tartott. Az Ararat oldalán fekvő Akhturi falut lakosostul, és azon felül sz. Jakab vár-dáját a hegyomlás egészen eltemette. A megáradt hóviz több mint tíz verstnyire borította el iszappal a mezőt. Ugyanazon nap est 7 órakor a shararski kerületben 3173 ház omlott össze, s 33 ember és 253 darab szarvasmarha veszett el. A lakosok kára 43,929 ezüst rubelre megyen. Karabakha tartományban ugyanakkor volt földindulás s egy templom és 169 ház omlott össze. Shinger falunál egy bérce omlott le, három embert s több barmot ölt meg, s a faluba vivő utat egészen betemette. Talusin khanságban, Konkoran városban szinte kemény rendülést éreztek, de melly semmi kárt nem tett; Tiflisben és Alexandropolban szinte. Jul. 3—Sig a szurmalinski kerületben, jelesen pedig az Ararathoz közel eső falvakban 2—3 percznyi gyöngé rázkodást éreztek. Jul. 6kán másodsor volt az Araraton bércezsakadás, melly szikla-és roppant jégdarabokkal s vizárral olly sebesen s erőszakosan rohant, hogy utjában mindent elrombolt; a különféle kihányt anyag 20 verstnyire borította el a mezőt. A lakosok nagy kárt vallottak. —